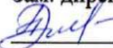

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №1 им. А.Коцова с. Гизель» МО-Пригородный район**

Рассмотрено:
на заседании МО
Протокол № 1
« 5 » сентября 2017 г
Руководитель МО Л.Т.Баширова

Согласовано:
Зам. директора по УВР
 Ф.М.Яхьяева
« 7 » 09 2017 г

Утверждаю:
Директор МБОУ СОШ №1
 О.Г.Кундухова
« 7 » 09 2017 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА ПО РОДНОМУ ЯЗЫКУ

Класс : 3

Учитель : Л.Т.Баширова

Количество часов : всего – 68; в неделю – 2 часа

Плановых контрольных диктантов : 5 часов

3-ем къласы ирон æвзаджы кусæн программæ арæзт æрцвд ног Федералон Паддзахадон Ахуырадон Стандарты (ФПАС-ы) домæнтæм гæсгæ. 2015 аз.

Ахуыргæнæн чиныг: «Ирон æвзаджы чиныг 3-æм къласæн». Автор: Дзампаты Ларисæ «СЕМ» Дзæуджыхъæу 2016 аз.

Æмбарынгæнæн фыстæг

Кусæн программæ арæзт æрцыд ног стандарты домæнтæм гæсгææмæ ЮНЕСКО-йы кафедрæйы арæзт ахуырадон комплекты бындурыл. Ирон æвзагæн лæвæрд цауы къуыри 2 сахаты (æдæппæт 34 ахуырадон къуырийы-68 сахаты)

Кæд æмæ райдайæн скъола бындур æвæры сывæллæтты алывæрсыг рæзтæн, уæд ирон æвзаг ахуыр кæныны хъуыддаг арæзт у ахæм нысан æмæ хæстæ сæххæст кæнынмæ:

- цæмæй ахуырдаутæ кæрæдзиимæ иронау дзурын сахуыр уой, уый тыххæй сын хъæуы сæ раст кæсыны, фыссыны æмæ хъуыды кæныны фæлтæрддзинад фидар кæнын:

- ахуырдауты фысгæ ныхасы рæзтыл кусын, грамматикæйы фарстаты сæ зонындзинæдтæ фылдæр кæнынмæ тырнын:

- сывæллæтты алывæрсыг хъомыладыл кусын мадæлон æвзаджы фæрцы.

Ахуыргæнæгæн бæрæггонд нысанта сæххæст кæнын хуыздæр бантысдзæн кæсыны æмæ æвзаджы урокты.

Ахуырадон стандартты домæнтæм гæсгæ Уæрæсейы цæраг алы адæмæн дæр йе 'взаджы кад се 'хсæн бæрзонддæр ист æрцауа. Ирон æвзаджы ахуыргæнджыты размæ æвæрд ис бæрнон проблемæ - предметы ахуыр кæныны хъуыддаг фæхуыздæр кæнын. Уыцы нысан æнцондæр у райдайæн скъолайы æххæст кæнын.

Ирон æвзаджы программæйы сæйраг идея у скъоладзауы ахуыры процессы сæйраг архайæг уæвынмæ сразæнгард кæнын.

Ирон æвзаджы программæйы сæйраг хицæндзинад – скъоладзаутæн комплексон æгъдауæй æвзаджы тыххæй зонындзинæдтæ раттын.

Æвзагзонынады программæйы спецификонхицæндзинæдтæ:

- мадаелон æвзагыл дзурыны нормативон арæхстдзинад: дзырдты растфыссынад æмæ растдзурынад, хъуыдыйæдты арæзт æмæ фыссынад.
- лингвистон компетенци: æвзаджы иуæгты системон ахуырад, сæ арæзт, зæлынад, фыссынад æмæ ныхасы.
- ныхасы компетенци: ныхас æмбарын æмæ дзы арæхстджынаей пайда кæнын хъуыдыйæдтæ аразгæйæ:
- коммуникативон компетенци: æвзагæй пайда кæныны фæлтæрддзинад ныхасы алыхуызон сферæты (царды, ахуырады, официалон, социалон æмæ культурон) рæзын кæнын
- культурон компетенци:
- лингвокультуроведческая (лингвокультурологическая) компетенция: изучение русского языка проводится на основе диалога национальной культуры с русской культурой с целью более глубокого понимания их обеих, а также русского языка и русской речи, созданных на русском языке произведений, для подготовки учащегося к межкультурной коммуникации и для его воспитания как поликультурной личности.

Программæ домы, цæмæй ахуырдаутæ хицæн кæной мыртæ æмæ дамгъæтæ

Программæ домы, цæмæйскъоладзаутæ базонотекстысæйрагдæрхъуыдырахицæнкæнын, уацмысымидисхиныхæстæйрадзурын, дзырдтынысаниуæгзонын, текстæнйæ аивадон æууæлтæ рахатын; сахуыруойхъуыдыкæнын, рæзасæ аивадон æнкъарынад, цымыдис æмæ разæнгардкæнойчиныгкæсынмæ.

Æвзагзонадыпрограммæйысæйрагнысан:

- гуырынкæнынуарзондзинадмадаелон æвзагмæ, куыд æппæтиронадæмыкультурæйы æвдисæнмæ;
- ахуырдаутæмирон æвзаджыарæзт æмæ функционалонархайдалысферæты æмæ ситуациызониндзинадтæ рæзынкæнын;

Æвзагзонадыпрограммæйысæйрагхæстæ:

- ирон æвзагмæ уæлдай ахаст гуырын кæнын, куыд ирон культурайы аивдæр фæзынд;
- разæнгард кæнын дзургæ æмæ фысгæ ныхасы культурайы бындурон ахуырмæ,
- раттын зонындзинæдтæ ирон æвзаджы нысанти системæй йæ арæз æмæ йæ функцитæ
- зонындзинæдтæй практикон æгъдауæй пайда кæнын литаретурон æвзагыл дзургæ æмæ фысгæ ныхасы

Предметы структураæ

Райдайæн кълæсты ирон æвзаг ахуыр кæнын у лингвистикон ахуырадоы æмæ сывæллæтты ныхасы рæзты фыццаг сæрмагонд этап. Йæ сæрмагондзинад уый мидæг ис, æмæ у æнгом баст у иннæ ахуырадон предметтимæ, уæлдай дæр та ирон литературон кæсынадимæ æмæ уырыссаг æвзаг æмæ литературон кæсынадимæ. Иумæ райсгæйæ аразынц иу ахуырадон хай-дилологи.

Фыццагæм къласы ирон æвзаг æмæ ныхасы разтыл куысты бындур у «Абетæ» ахуыр кæныны рæстæг. Дих кæны æртæ хайыл:

1. бацæттæгæнæн рæстæг;
2. дамгъæтæ ахуыр кæныны рæстæг;
3. рацыд æрмæг бафидар кæныны рæстæг.

Ацы хæйттæй алкацийæн дæр лæвæрд цæуы сахæттæ 12с.-бацæттæгæнæн рæстæгæн, 64с-абетæ ахуыр кæнынаен æмæ 20с.-кæсын æмæ фыссын ахуыр кæнынаен.

Кæсын-фыссын ахуыр кæныны сæйраг хæс у: дамгъæтæ фыссын ахуыргæнгæйæ сабиты кæсыныл дæр æфтауын.

Сывæллæттæн, хуымæтæг хуызы сæ графикон æмæ кæсыны навиктæ фидаргæнгæйæ, уæрæхдæр кæны сæ алыварсы дунæмбарынад, хъæздыг æмæ активон кæны сæ дзырдурат, рагагъоммæ рæзын, сæ грамматикон – орфографион зонындзинæдтæ.

Ног програмæмæ гæсгæ (Юнескойы кафедрæйы проектмæ гæсгæ) афæдзы фæстаг цыппæрæм хайы æвзаг æмæ литературæ хицæн предметы хуызы ахуыр кæнын кæй райдайынц, уымæ гæсгæ сабитæн уæрæхдæр кæнынц сæ дунæмбарынад æмæ хъуыдыкæнынад, хъæздыгдæр кæны сæ ныхасы хъæд æмæ дзырдурат.

Сывæллæттæ фыццаг хатт 1-ам къласы базонгæ вæййынц ирон æвзаджы системæ æмæ ныхасы культурæимæ

Предмет «Ирон æвзаг æмæ литературон кæсынад» ахуыр кæныны мидисы рахицæн кæнæн ис ахæм хæйттæ:

- коммуникативон зонындзинæдтæ ныхасы сæйраг хуызты: хъусын, дзурын, кæсын æмæ фыссыны;
- æвзаджы мадзæлттæ æмæ сæ пайда кæныны фæлтæрддзинад;
- социокультурон зонындзинæдтæ;
- иумæйаг ахуырадон æмæ сæрмагонд ахуырадон зонындзинæдтæ.

Ацы цыппар хайæ сæйрагдæр у фыццаг – коммуникативон, уымæн æмæ уый фæрцы сбæрæг кæнæн ис, сывæллон цы базыдта ахуыры алы этапты, уый. Фæлæ цыппар хайы кæрæдзийыл сты æнгом баст, æппарæн дзы никацыйæн ис, уæд хæлд æрцæудзæн ахуырадон предмет «Ирон æвзаг æмæ литературон кæсынады» иудзинад.

Предметон хай «Ирон æвзаджы системæ»

1 хай. «Фонетикæ æмæ графикæ»

- мыртæ æмæ дамгъæтæ кæрæдзийæ иртасын;

- ирон æвзаджы мырты дих зонын (хъæлæсонтæ – цавдон/æнæцавдон, - лæмæгъ/тыхджын, уырыссаг æвзагæй æрбайсгæ; æмхъæлæсонтæ – æмкъай/æнæкъай, зылангон/æзылангон, дывæргонд, уырыссаг æвзагæй æрбайсгæ.)

- дамгъуаты кæрæдзийы фæдыл куыд æвæрд сты, уый зонын.

2 хай. «Орфоэпи»

Скъоладзауы сахуыр кæнын хъæуы:

- ирон литературон æвзаджы æгъдæуттæ зонын, ома ирон æмæ уырыссаг алфавиты уыцы иу дамгъæтæ алыхуызы мыртæ кæй дæттынц, уый зонын (з, с, ц, дз); кавказаг кæй хонæм (хъ,къ,цъ æмæ а.д.), уыцы мырты растдзурынад. Уыдон цæйбæрц хорз бамбарой, уымæй аразгæ уыдзæн сæ аив дзырд.

3 хай. «Дзырды арæст»

Ахуырдаутæ хъуамæ зоной:

- дзырдтæ уæнгтыл дих кæнын, иу рæнхъæй иннæмæ хæссын;

- адæймæгты нæмттæ æмæ мыггæгтæ, уынгты, фосы æмæ æнд. ах. нæмттæ стыр дамгъæйæ фысгæ кæй сты.

4 хай. «Лексикæ»

Скъоладзауы зонын хъæуы:

- дзырдтæ фæрстытæм гæсгæ иртасын (чи? цы?);

- дзырдтæ сæ нысаниуæгтæм гæсгæ иртасын (комкоммæ ахæсгæ);

- дзырдтæм антонимтæ, синонимтæ æвзарын зонын;

5 хай. «Морфологи» (ног чингуытæм гæсгæ)

- номдары грамматикон миниуджытæ иртасын (хауæн, нымæц)

- миногоны грамматикон миниуджытæ иртасын (хауæн, нымæц); миногон номдаримæ бастæй куыд тасындзæг кæны;

Мивдисæджы грамматикон миниуджытæ иртасын (нымæц, афон, цæсгом)

6 хай. «Синтаксис»

Скъоладзауы ахуыр хъæуы:

- ныхас хъуыдыйæдтыл дих кæнын;

- хъуыдыйæдтæ сæ загъды нысанмæ гæсгæ иртасын, - хъæлæсы уагæй раст дзурын;

- хъуыдыйады райдайæн стыр дамгъæйæ фыссын, йæ кæроны та стъæлф æвæрын.

Предметон хай «Орфографи æмæ пунктуаци»

Скъоладзауæн бацамонын:

- растфыссынады æгъдæуттæ (хæрз хуымæтæг хуызы)

- чиныгæй æнæ рæдыдæй чысыл тексттæ фыссын;

- ахуыргæнæджы кастмæ гæсгæ чысыл тексттæ фыссын, рæдыдтыл кусгæйæ сабийæн йæхицæн агурын кæнын йæ рæдыд.

Предметон хай «Ныхасы рæст»

Сывæллæтты ахуыр кæнын:

- дзырдты бæлвырд тематикон къордтыл дих кæнын;
- фæрстытæм гæсгæ цыбыр радзырдтæ аразын;
- хуымæтæг мидисджын нывтæ æвзарын æмæ уыдонмæ гæсгæ дзургæ сочиненитæ æмæ радзырдтæ аразын;
- æрвылбон архайын иронау аив дзурыныл;
- искæйы ныхасмæ бæстон хъусын æмæ йын раст дзуæппытæ дæттын;
- хи хъуыдытæ дзурын;
- хибарæй лæвæрд текстæн йæ хъуыдымæ гæсгæ сæргонд дæттын;
- хи ныхæстæй цыбыр тексттæ дзурын;
- сфæлдыстадон куыстытæ кæнын.

№	Сахæтты нымæц	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архайдтытæ	Урочы тип	Равзари наг фарстатæ	Скъоладзауты зониндзинадтæм домæнтæ	нымæц
		Сæрды мысинæгтæ. Дыккаг къласы рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын.	Зониндзинадтæ райсыныл архайд (познавательные): информаци агурын чиниджы, таблицæты, иллюстрациты,	Рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын	- Чиниджы зонгæ Чиныгимæ	Зонин: чиниджы арæзт(цъар, сæргонд, титулон сыф, иллюстраци)	

1	1	Текст. Хъуыдыйад. Дзырд.	схемæты, компьютеры. Анализ кæнын (сæйраг хъуыды хицæн кæнын, цæмай арæзт у), хатдзæгтæ кæнын фактты бындурыл. Фæзындтæ æмæ факттæ къордтыл дих кæнын. информаци аразын (пъланы, тексты, таблицæйы, схемæйы хуызы).	кæнын	кусын зонын: чингуыты хуызтæкарæдзийæ иртасын(ахуыргæнæн , наукон, аивадон); чин ыджы автор чи у, уый зонын; йæ арæзт ын зонын. Хъæугæ темæ куыд ссарæн ис, раиртæстытæ, зæрдылдаринæгтæ æмæ æмбарынгæнæн дзырдутæй куыд пайда кæнын хъæуы. - Тексты æмбарынад. Текст хъуыдыйæдтыл дих кæнын. Хъуыдыйад.	Арæхсын: чиныгимæ архайын, зилын æм, хъæугæ æрмæг дзы ссарын
2	1	Ныхасы хæйттæ сæ фæрстытæм гæсгæ иртасын	Факттæ, фæзындтæ, абстрактонæмбарындтæ кæрæдзиимæ барын. Аххосæгтæ агурын æмæ сын хатдзæгтæ кæнын. Ахуыргæнæджы æххуысæй, кæнæ хибарæй ассоциатæ агурын, модельтæ аразын	Рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын	Предмет, миниуæг æмæ архайдæвдисæг дзырдтæ.	Зонын: ныхасы хæйттæ кæрæдзийæ хицæн кæнын фæрстытæм гæсгæ; Арæхсын: фæрстытæн дзуаппытæ дæттынмæ. Ног дзырдтæй нихасы пайда кæнынмæ.
3	1	Мыртæ æмæ дамгъæтæ	Удгоймагон универсалон архайд (личностные): Адæймаджы раконд хъуыддаг адæймагæй хицæн	Рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын	Хъæлæсон æмæ æмхъæлæсон мыртæ.	Зонын: мыртæ дих кæнын Арæхсын: дзырдтæ уæнгтыл дих кæнынмæ, иу

			<p>кæнын зонын, алыхуызон ситуаци ты йын аргъ кæнын зонын.</p> <p>Адæймаджы раконд хъуыддæгтæй хорз кæнæ æвзæр рахонæн кæцыйæн ис,уый æмбарын(афтæ хи хъуыддæгтæн дæр).</p> <p>Хи хорз, кæнæ æвзæр миниуджытыл сæттын æмæ сæ æмбарын.</p> <p>Дæ райгуырæн бæстæимæ,Уæрæсеимæ дæ цы бæтты, уыцы миниуджытæ зонын æмæ сæдзурын.</p> <p>Дæхи хуызæн чи нæу, ахæм адæмимæ дзурын зонын,æндæр адæмы хæттыты минавæрттæн аргъ кæнын.</p> <p>Иумæйаг хи дарыны æгъдæутгæй пайда кæнын зонын, конфликттæй хи хъахъхъæнын.</p> <p>Алыхуызон ситуаци ты хи дарыны æгъдæуттæ æвзарын зонын.</p> <p>Хи æвзæр миниуджытæ зонын æмæ сын дзуапп дæттын(хи æфхæрын зонын, искайы æфхæрд æмбарын дæхи раконд æвзæр хъуыддæджы тыххæй)</p>			<p>рæнхъæй иннæмæ хæссынмæ.</p>	
--	--	--	--	--	--	---------------------------------	--

			<p>аргумент тыхджындæр куы рауайа, уæд. Критикон цæстæнгас химæ.</p> <p>Диалогы архайын: Искæмæ хъусын æмæ йæ фехъусын.</p> <p>Æндæр искайы позици æмбарын(тексты авторимæ диалогы цæуын).</p> <p>Алыхуызон хæстæ сæххæст кæныны тыххæй фысгæ æмæ дзургæ тексттæ аразын (хибарæй æмæ ахуыргæнагимæ).</p> <p>Коммуникативон хæстæ сæххæст кæнынæн алыхуызы ныхасы ситуацитæ аразын.</p> <p>Къæйтты,къордты кусын(лидеры, критикы, æххæстгæнаæджы ролы).</p> <p>Конфликттæ мынæг кæнын, баныхас кæнын зонын, барын.</p>			<p>мырон-дамгъон анализ кæнынмæ.</p>	
6	2	Æмкъай зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ			Æмкъай зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ (в-ф, г-к, дз-ц, гъ-х, з-с, дж-ч) кæрæдзийæ иртасын.	<p>Зонын:</p> <p>Арæхсын:</p> <p>мыртæ дыууæ къордыл дих кæнын (зыл æмæ æзыл).</p>	
7	1	Æмхъæлæсон г, к, (кк), къ-йы ивынад дж, ч (чч), чъ йæ хъæлæсон ы-йы разæй.			Темæмæ гæсгæ	<p>Зонын:раиртæст</p> <p>,</p> <p>Арæхсын:</p> <p>æнарæдыдæй фыссынмæ</p>	

8	2	Дæргвæтин æмхæлæсонты растфыссынад		Ног æрмæг	Дæргвæтин æмхæлæсонты растфыссынадыл бакусын	Зонын: зонын раиртæст, Арæхсын: дæргвæтин æмхæлæсонтæ цы дзырдты ис, уыдон æнæрæдыдæй фыссынмæ
9	1	Ныхасы рæзгыл куыст Контролон фыссынад		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: темæмæ гæсгæ æнæрæдыдæй фыссын Арæхсын: фæрстытæн раст дзуаппытæ дæтгынмæ
10	2	Контролон диктант. Рæдыдтытыл куыст.				
10	1	Дзырды хæйттæ æмæ дзырдарæзт. Кæрон.		Ног æрмæг	Дзырды арæзт, йæ хæйттæ. (æмбарынад) Кæрон (æмбарынад)	Зонын: дзырдар æзт, Арæхсын: дзырдты кæрон, уидаг, разæфтуан æмæ фæсæфтуан бæрæг кæнын,
11	2	Уидаг. Æмуидагон дзырдтæ.		Ног æрмæг	Уидаг - иумæйаг æмбарынад. Æмуидагон дзырдтæ (раиртæст).	Зонын: раиртæст Арæхсын: æмуидагон дзырдтæ ссарынмæ

12	1	Уидаг æмæ фæсæфтуан		Ног æрмæг	Фæсæфтуан (раиртæст). Фæсæфтуантæ -æг, -аг, -он, -дон, -джын, сæ нысаниуджытæ.	Зонын: раиртæст , фæсæфтуантæ -æг, -аг, -он, -дон, -джын, Арæхсын: дзырдты фæсæфтуантæ бæрæг кæнынмæ	
13	1	Уидаг æмæ разæфтуан.		Ног æрмæг	Разæфтуан (раиртæст) разæфтуантæ æнæ-, æм-, а-, ба-, ра-, æрба-, ны-, с-. Дзырдты растфыссынад.	Зонын: раиртæст , фæсæфтуантææн æ-, æм-, а-, ба-, ра-, æрба-, ны-, с-. Арæхсын: дзырдты фæсæфтуантæ бæрæг кæнынмæ	
14	1	Ныхасы рæзтыл куыст Контролон фыссынад		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: диалог æмæ монолог иртасын Арæхсын: диалог аразынмæ, аив ныхас кæнынмæ	
Адæмæн зæхх у сæ дарæг							
15	1	Уидаг. Фæсæфтуан. Кæрон.		Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын		Зонын: рацыд æрмæгæй фæрстытæн раст дзуаппытæ дæттын Арæхсын: хибарæй	

						хæслæвæрдтæ æххæст кæнынмæ	
Маделон æвзаг мады ад кæны							
18	1	Дзырды бындур		Ног æрмæг		Зонын: дзырдарæз т Арæхсын: дзырды бындур сбæлвырд кæнынмæ	
19	1	Ныхасы рæзтыл куыст Контролон фыссынад		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: фæрстытæ н дзуаппытæ дæттын рацыд æрмæгæй Арæхсын:	
Бионтæ							
20	1	Дзырды лексикон нысаниуæг. Бирæнысаниуæгон дзырдтæ.		Ног æрмæг	Дзырды лексикон нысаниуæг. (иумæйаг æмбарынад)	Зонын: раиртæст Арæхсын: дзырдуатимæ кусынмæ	
21	2	Синонимтæ. Антонимтæ.		Ног æрмæг		Зонын: синонимтæ æ æмæ антонимты иумæйаг æмбарынад Арæхсын: антонимтæ æмæ синонимтæ дзырдуаты ссарынмæ	
22	1	Ныхасы рæзтыл куыст		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: рацыд æрмæгæй практикон æгъдауæй пайда	

	2	Контролон куыст. Рæдыдтытыл куыст				кæнын Арæхсын: текстимæ кусынмæ	
--	---	--------------------------------------	--	--	--	---	--

Зымæджы нывтæ

23	1	Ныхасы хæйттæ Номдар, йæ иумæйаг нысаниуæг.		Ног æрмæг	Æрдз зымæгон. Номдар, миногон, мивдисæг. (иумæйаг æмбарынад) Номдар куыд нихасы хай) иумæйаг æмбарынад), йæ фæрстытæ, йæ ахадындынад,	Зонын: ныхасы хæйтты иумæцаг æмбарынад Арæхсын: номдар, миногон, мивдисæг тексты мидæг бацамонынмæ	
----	---	---	--	-----------	--	---	--

Хъахъхъæн де нæниздынад

24	1	Номдары ивынад нымæцтæм гæсгæ		Ног æрмæг	Номдарты ивынад нымæцтæм гæсгæ: иууон æмæ бирæон нымæц.	Зонын: номдартæ нымæцтæм гæсгæ ивын Арæхсын: текстимæ кусынмæ	
----	---	----------------------------------	--	-----------	---	---	--

Уæларвон тыгъдад

25	1	Сæрмагонд æмæ иумæйаг номдартæ Стыр дамгъæ сæрмагонд номдарты		Ног æрмæг		Зонын: номдарты дих сæрмагонд æмæ иумæйаг нæмттыл Арæхсын: сæрмагонд номдартæ раст фыссынмæ	
----	---	--	--	-----------	--	--	--

Æрдзы фæзындтæ, æрдзы ивæнтæ

26	1	Номдарты кæрæтты ивынад æндæр дзырдтимæ бастæй		Ног æрмæг		Зонын:раиртæст Арæхсын: номдарты кæрæттæ раст ивын фæрстытæм гæсгæ
27	1	Ныхасы рæзтыл куыст Изложени		Рефлекси. Контролон урок.	Изложени фыссыныл куыст	Зонын:тексты арæст Арæхсын: хи ныхæстæй текст ныффсынмæ

Мæргъты цардæй

28	3	Миногон, йæ иумæйаг нысаниуæг		Ног æрмæг	Миногон куыд ныхасы хай, йæ иумæйаг нысаниуæг, йæ фæрстытæ.	Зонын: миногони тыххæй иумæйаг æмбарынад Арæхсын: миногонтæ хицæн кæнынмæ æндæр ныхасы хæйттæй
----	---	----------------------------------	--	-----------	---	--

Цæраегойты цардæй

29	3	Миногонтæ сæ æууæлтæм гæсгæ иртасын		Ног æрмæг	Миногон йæ ууæлтæм гæсгæ къордтæ кæнын.	Зонын: миногонт ы дих се ууæлтæм гæсгæ Арæхсын: миногонтæй сæ нысанмæ гæсгæ раст пайда кæнынмæ ныхасы
30	1	Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд миногонтæ.		Ног æрмæг	Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд миногонтæ	Зонын: раиртæст Арæхсын: миногонтæй пайда кæнынмæ

						ныхасы	
Æрцыд, ныллæууыд уалдзæг							
31	3	Мивдисæг, йæ иумæйаг нысаниуæг		Ног æрмæг	Мивдисæг куыд ныхасы хай. Йæ иумæйаг нысаниуæг, йæ фæрстытæ, йæ ахадындынад нæ ныхасы.	Зонын: раиртæст Арæхсын: фæрстытæн раст дзуаппытæ дæттынмæ	
32	3	Мивдисæджы ивынад нымæцтæм гæсгæ		Ног æрмæг	Мивдисæджы ивынад нымæцтæм гæсгæ.	Зонын: раиртæст Арæхсын: мивдисджытæ нымæцтæм гæсгæ ивынмæ, кæрæттæ раст дзурынмæ	
33	3 2	Мивдисæджы ивынад афонтæм гæсгæ Контролон куыст. Рæдыдтытыл куыст		Ног æрмæг	Мивдисæджы ивынад афонтæм гæсгæ	Зонын: мивдисæд жы афонтæ Арæхсын: мивдисджытæ афонтæм гæсгæ ивынмæ	
Иры номдзыд лæгтæ							
34	1	Мивдисæджы æбæлвырд формæ		Ног æрмæг	Мивдисæджы æбæлвырд формæ фæсæфтуан -ын-имæ. Растфыссынад.	Зонын: раиртæст Арæхсын: мивдисджыты кæрæттæ æбæлвырд формæйы раст фыссынымæ	

Адæмон сфæлдыстад

35	1	Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд мивдисджытæ		Ног æрмæг		Зонын: раиртæст Арæхсын: сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд мивдисджытæй пайда кæнынмæ дзургæ æмæ фысгæ ныхасы
36	2	Ныхасы рæзт Контролон фыссынад.		Рефлекси. Контролон урок.		Зонын: текстимæ кусын Арæхсын: фæрстытæм гæсгæ раст дзуаппытæ дæттынмæ текстæй пайда кæнгæйæ

**Нæ уарзон райгуырæн бæстæ
Хъуыдыйад**

37	1	Хъуыдыйады хуызтæ сæ загъды нысанмæ гæсгæ	.	Ног æрмæг	Хъуыдыйады тыххæй æмбарынад. Таурæгъон, фарстон æмæ хъæрон хъуыдыйæдтæ. Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады кæрон.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хъуыдыйæдтæ хъæлæсы уагмæ гæсгæ иртасын
----	---	---	---	-----------	--	---

Мæ райгуырæн бæстæ - Ирыстон Алани

38	1	Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ			Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Сæйрат æмæ зæгынаджы	Зонын: раиртæст Арæхсын:
----	---	--------------------------	--	--	--	---

				Ног æрмæг	кьордтæ.	хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ бæрæг кæнынмæ	
39	2	Хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ фæрстытæм гæсгæ иртасын		Ног æрмæг	Хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ сæ ахадындынад.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хъуыдыйады фæрссаг уæнгтæ бæрæг кæнынмæ	
Хъæуон царды нывтæй							
40	2	Хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ		Ног æрмæг	Хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ. Сæ растфыссынад, æрхæцæн нысæнттæ.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæй пайда кæнынмæ.	
Уæлахизы бон							
41	2	Хъуыдыйады мидæг дзырдты кæрæдзиуыл бастдынад		Ног æрмæг	Хъуыдыйады мидæг дзырдты кæрæдзиуыл бастдынад. Хъуыдыйады дзырдты хсæн семантикон ахастыгæ (синонимон, антонимон, тематикон). Тексты дзырдты кæрæдзиуыл бастдынад.	Зонын: раиртæст Арæхсын: хъуыдыйæдты мидæг дзырдтæ кæрæдзиуыл бæттынмæ фæрстыты руаджы	
42	2	Ныхасы рæзтыл куыст Контролон Диктант.		Рацыд æрмæг сфæлхат кæнын		Зонын: текстимæ кусын Арæхсын: практикон æгъдауæй рацыд æрмæгæй пайда кæнынмæ	

43	2	Рацыд афæлгæст æрмæгыл		Рефлекси. Контролон урок.		Рацыд æрмæг фæлхат кæнын; фæрстытæн дзуаппытæ дæттынмæ; контролон куыстытæ æххæст кæнынмæ	
----	---	------------------------	--	---------------------------	--	---	--

Азы кæронмæ скъоладзаутæ хъуамæ базоней:

- ✓ æмкъай зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ;
- ✓ æмхъæлæсонты кæрæдзийы ивынад;
- ✓ дзырды хæйттæ;
- ✓ дзырдты растфыссынад разæфтуантæ æмæ фæсæфтуантимæ;

- ✓ дзырды ахæсгæ нысаниуæг;
- ✓ синонимтæ æмæ антонимтæ;

- ✓ номдар, миногон, мивдисæг;
- ✓ хъуыдыйады сæйраг æмæ фæрссаг уæнгтæ;
- ✓ хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ, сæ интонацион арæзт;
- ✓ æрхæцæн нысæнтты хуызтæ хъуыдыйады кæрон;
- ✓ текст аразын;
- ✓ раст æмæ сыгъдæг фыссынады æгъдæуттæ.

Ахуырдаутæ хъуамæ арæхсой:

- ✓ дзырдтæ мырон-дамгъон æвзæрст кæнынмæ;
- ✓ зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ раст фыссын æмæ дзурын;
- ✓ дзырдтæ сæ арæзтмæ гæсгæ æвзарынмæ;
- ✓ разæфтуантæ æмæ фæсæфтуантæй дзырдтæ аразынмæ;
- ✓ дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ раст дзурын æмæ фыссынмæ;
- ✓ æмуидагон дзырдтæ агурынмæ;
- ✓ ныхасы хæйттæ кæрæдзийæ иртасынмæ;
- ✓ хъуыдыйæдтæ загъды нысанмæ гæсгæ иртасынмæ æмæ сæ раст хъæлæсы уагæй агурынмæ;
- ✓ предметты нæмттæ æмæ æууæлæвдисæг дзырдтæй дзырдбæстытæ аразынмæ;
- ✓ хъуыдыйæдты мидаг дзырдты бастдзинадтæ бæрæг кæнынмæ;
- ✓ иумæйаг пъланмæ гæсгæ сочиненитæ æмæ изложенитæ фыссынмæ (60-70 дзырды онг);
- ✓ текст фысснымæ, хæйттыл æй дих кæнынмæ.

Литература:

1. Дзампаты Л. Ирон æвзаг 3 кълас, Дзæуджыхъæу, 2015
2. Ирон æвзаджы программæ 1-11-æм къластæн, Дзæуджыхъæй, 2014
3. Пагæты З. 1-4 къл. Ахуыргæнинагтæ кæсын- фыссын куыд зонынц, уымæн бæрæггæнæнтæ æвæрыны бæрцбарæнтæ. Дзæудж. 2003

4. Майрæмышъуаты Ф. Дидактон æрмæг ныхасы рæзтыл кусынаен 1-4-æм кълæсты. Дзæуджыхъæу, 1999
5. Майрæмышъуаты Ф. Дидактон æрмæг текст æмæ хъуыдыйадыл кусынаен -4-æм кълæсты. Дзæуджыхъæу,1997.